

Spis treści

---

1. Ogólne założenia opieki położniczej podczas porodu	1
1.1. Zasady prowadzenia porodu zgodnie z zaleceniami WHO <i>Grażyna Iwanowicz-Palus, Agnieszka Marcewicz</i>	1
1.2. Zasady sprawowania opieki okołoporodowej zgodnie z wytycznymi ICM, FIGO, ACOG i PTGiP <i>Magdalena Korzyńska-Piętas, Grażyna Iwanowicz-Palus</i>	13
1.3. Opieka okołoporodowa oparta na dowodach naukowych <i>Mariola Mróz, Grażyna Iwanowicz-Palus</i>	19
1.4. Opieka okołoporodowa w ujęciu transkulturowym <i>Grażyna Iwanowicz-Palus, Magdalena Korzyńska-Piętas</i>	29
1.5. Założenia standardu organizacyjnego opieki okołoporodowej <i>Grażyna Iwanowicz-Palus</i>	40
1.6. Psychoprofilaktyka położnicza – przygotowanie do porodu <i>Urszula Sioma-Markowska</i>	46
Cel i założenia psychoprofilaktyki położniczej	47
Problem lęku przed bólem porodowym	48
Zalety psychoprofilaktyki położniczej	48
Metody psychoprofilaktycznego przygotowania do porodu	49
Psychoprofilaktyczne przygotowanie do porodu	52
Psychoprofilaktyka płodowa	58
Rola ojca w psychoprofilaktyce położniczej	59
Szkoła rodzenia jako forma psychoprofilaktycznego przygotowania do porodu	59
1.7. Bezpieczne macierzyństwo – oczekiwania kobiety i jej rodziny w zakresie opieki okołoporodowej <i>Dominika Stobnicka, Grażyna Iwanowicz-Palus</i>	63
2. Anatomiczne i fizjologiczne podstawy porodu	85
2.1. Budowa kanału rodnego <i>Bożena Kulesza-Brończyk</i>	85
Kanał rodny	85
Mięśnie kanału rodnego i budowa dna miednicy	86
Wymiary kanału rodnego miednicy mniejszej	91
Przestrzenie i płaszczyzny miednicy	92
Badanie miednicy mniejszej	96
Budowa miednicy kostnej kobiety	96
Charakterystyka typów miednic	97
Zewnętrzne wymiary miednicy – zewnętrzne badanie i pomiar miednicy	100
Pomiary zewnętrzne miednicy kostnej	102
2.2. Typy miednic <i>Bożena Kulesza-Brończyk</i>	104
Fizjologiczne odmiany miednicy kobiecej	105
Nieprawidłowe typy miednic	108
2.3. Płód jako podmiot porodu <i>Bożena Kulesza-Brończyk</i>	113
Budowa i wymiary płodu	114

Płaszczyny główki, wymiary i obwody	116
Usytuowanie płodu w macicy – położenie, ustawienie, ułożenie, wstawianie się	117
2.4. Porodowe siły wydalające	125
Skurcze porodowe – rodzaje skurczów <i>Justyna Krysa, Grażyna Iwanowicz-Palus</i>	125
Preindukcja, indukcja i stymulacja czynności porodowej <i>Grażyna Iwanowicz-Palus, Justyna Krysa</i>	134
3. Ocena sytuacji położniczej na podstawie badania podmiotowego i przedmiotowego ciężarnej lub rodzącej	149
3.1. Badanie podmiotowe ciężarnej lub rodzącej <i>Grażyna Iwanowicz-Palus, Bożena Kulesza-Brończyk</i>	149
Badanie podmiotowe	149
Wywiad ginekologiczny	153
Wywiad położniczy	154
Termin porodu	155
3.2. Badanie przedmiotowe rodzącej <i>Agnieszka Bień, Marta Zarajczyk, Grażyna Iwanowicz-Palus</i>	160
Badanie położnicze zewnętrzne kobiety rodzącej	161
Badanie położnicze wewnętrzne kobiety rodzącej	171
4. Śródporodowe monitorowanie stanu płodu	181
4.1. Badanie i ocena czynności serca płodu <i>Grażyna Iwanowicz-Palus, Agnieszka Bień, Grażyna Stadnicka</i>	181
4.2. Wstępna interpretacja zapisu KTG <i>Grażyna Stadnicka, Agnieszka Bień, Grażyna Iwanowicz-Palus</i>	188
4.3. Wybrane metody śródporodowego monitorowania stanu płodu <i>Agnieszka Bień, Grażyna Stadnicka, Grażyna Iwanowicz-Palus</i>	199
5. Poród prawidłowy	221
5.1. Mechanizm porodu w położeniu płodu podłużnym główkowym potylicowym przednim <i>Grażyna Iwanowicz-Palus, Mariola Kicia, Agnieszka Bień</i>	221
Przebieg porodu	223
Ocena postępu porodu na podstawie badania położniczego zewnętrznego i wewnętrznego	233
Prowadzenie porodu w położeniu płodu podłużnym główkowym potylicowym przednim	237
Najczęściej popełniane błędy przy prowadzeniu porodu w położeniu płodu podłużnym główkowym potylicowym przednim	246
5.2. Mechanizm porodu w położeniu płodu podłużnym główkowym potylicowym tylnym <i>Grażyna Iwanowicz-Palus, Mariola Kicia, Agnieszka Bień</i>	247
5.3. Poród – podział na okresy	262
Przyjęcie rodzącej do porodu zgodnie z przyjętymi zasadami postępowania <i>Agnieszka Bień, Marta Zarajczyk, Grażyna Iwanowicz-Palus</i>	262
Ogólne zasady postępowania w poszczególnych okresach porodu <i>Agnieszka Bień, Grażyna Iwanowicz-Palus, Marta Zarajczyk</i>	268
Opieka położnicza nad kobietą rodzącą w poszczególnych okresach porodu – zasady postępowania zgodnie z założeniami standardu opieki okołoporodowej <i>Grażyna Iwanowicz-Palus</i>	269
Poród naturalny i poród aktywny <i>Agnieszka Bień, Marta Zarajczyk</i>	275

Dobór i stosowanie odpowiednich udogodnień położniczych i pozycji porodowych, z uwzględnieniem pozycji wertykalnych, w zależności od okresu porodu i preferencji rodzącej <i>Agnieszka Bień, Marta Zarajczyk</i>	278
Poród z wykorzystaniem immersji wodnej i poród do wody <i>Agnieszka Bień, Marta Zarajczyk</i>	286
Poród z udziałem osoby towarzyszącej, wspierającej (douli), poród rodzinny <i>Agnieszka Bień, Marta Zarajczyk</i>	289
Postępowanie w okresie poporodowym – w okresie wczesnego połoju <i>Grażyna Iwanowicz-Palus</i>	291
Pobieranie krwi pępowinowej w celu bankowania komórek macierzystych <i>Grażyna Iwanowicz-Palus</i>	293
5.4. Prowadzenie okresu łożyskowego <i>Agnieszka Bień, Grażyna Iwanowicz-Palus, Marta Zarajczyk</i>	297
5.5. Urazy kanału rodnego podczas porodu <i>Grażyna Iwanowicz-Palus, Agnieszka Bień</i>	307
5.6. Dokumentowanie przebiegu porodu – karta obserwacji porodu (partogram) <i>Agnieszka Bień</i>	326
6. Postępowanie z noworodkiem <i>Agnieszka Skurzak, Grażyna Iwanowicz-Palus</i>	333
6.1. Zabiegi okołoporodowe u noworodka po urodzeniu	334
Odśluzowanie jamy ustnej i przewodów nosowych	335
Oznakowanie noworodka	336
Przecięcie pępowiny	336
Ocena stanu ogólnego noworodka bezpośrednio po porodzie według obowiązującej skali oceny	337
Zabieg Credego	338
Pomiary antropometryczne noworodka	338
Postępowanie z noworodkiem urodzonym drogą cięcia cesarskiego	339
6.2. Zasady postępowania z noworodkami z grupy ryzyka	339
Postępowanie z noworodkiem przedwcześnie urodzonym na sali porodowej	340
6.3. Urazy okołoporodowe	341
Przedgłowie	341
Krwiak podokostnowy	342
Złamanie, pęknięcie obojczyka	342
Porażenie obwodowego nerwu twarzewego	343
6.4. Postępowanie z noworodkiem w stanie zagrożenia życia – resuscytacja	344
6.5. Transport noworodka	346
7. Powikłania przebiegu porodu	351
7.1. Poród przy nieprawidłowościach w ułożeniu główki płodu <i>Dorota Matuszyk, Grażyna Iwanowicz-Palus, Justyna Krysa</i>	351
Nieosiowe wstawianie się główki	352
Wysokie proste ustawienie główki	356
Niskie poprzeczne ustawienie główki – zwrot niedokonany	359
Nadmierne zwroty główki	362
7.2. Mechanizm porodu w ułożeniach odgięciowych <i>Grażyna Iwanowicz-Palus, Dorota Matuszyk</i>	364
Ułożenie odgięciowe wierzchołkowe	367

Ułożenie odgięciowe ciemieniowe	372
Ułożenie odgięciowe czołowe	376
Ułożenie odgięciowe twarzyczkowe	380
7.3. Mechanizm porodu w położeniach miednicowych płodu – przebieg porodu miednicowego w zależności od odmiany <i>Mariola Kicia, Renata Madetko, Grażyna Iwanowicz-Palus</i>	388
Definicja położenia miednicowego	389
Przyczyny położenia miednicowego płodu	389
Niebezpieczeństwa związane z porodem w położeniu miednicowym płodu	390
Podział i rozpoznanie położenia miednicowego	390
Przebieg porodu miednicowego	395
Pomoc ręczna w położeniach miednicowych płodu. Uwolnienie rączek, barków i główki płodu	401
Ręczne wydobycie płodu	414
Cięcie cesarskie w położeniu miednicowym płodu	420
Obroty położnicze do położenia miednicowego płodu	421
7.4. Poród bliźniaczy <i>Kazimiera Płoch</i>	425
Epidemiologia	425
Charakterystyka ciąży bliźniaczej i planowanie terminu porodu	426
Rozpoznanie w badaniu położniczym	427
Położenia bliźniąt	428
Wybór metody porodu	429
Prowadzenie porodu drogami natury	430
Zadania położnej w prowadzeniu porodu bliźniaczego	432
7.5. Poród w położeniu poprzecznym i skośnym płodu <i>Renata Madetko</i>	434
Położenie poprzeczne płodu	434
Położenie skośne płodu	435
Położenie poprzeczne zaniedbane	439
7.6. Obroty położnicze <i>Kazimiera Płoch</i>	441
Zasady, etapy i technika wykonania obrotu zewnętrznego	442
Obrot położniczy wewnętrzny (<i>versio ad pedem</i> – na nóżkę) przy pełnym rozwarciu	444
7.7. Poród w przypadkach nieprawidłowej budowy miednicy <i>Kazimiera Płoch</i>	448
Poród w przypadku miednicy płaskiej	449
Poród w przypadku miednicy ogólnie ścieśnionej	451
7.8. Poród zabiegowy z użyciem kleszczy i próżniociągu położniczego <i>Kazimiera Płoch</i>	455
Warunki, wskazania i przeciwwskazania do porodu zabiegowego	456
Powikłania porodu zabiegowego z użyciem kleszczy	460
Poród przy użyciu próżniociągu	461
Rola i zadania położnej w przebiegu porodu zabiegowego z użyciem kleszczy lub próżniociągu położniczego	464
7.9. Opieka nad rodzącą i jej dzieckiem w porodzie powikłanym oraz w stanach nagłych	466
Powikłania przebiegu porodu <i>Monika Przeszrzelska, Anna Michalik</i>	466
Dystocja barkowa – algorytm <i>Grażyna Iwanowicz-Palus, Agnieszka Bień</i>	489
Postępowanie w krwotokach w położnictwie <i>Agnieszka Bień, Dorota Matuszyk</i>	507
Intensywna terapia rzucawki – postępowanie położnej w sytuacji zagrożenia stanu przedrzucawkowego i rzucawki <i>Dorota Ćwiek</i>	523
Zator płynem owodniowym <i>Dorota Ćwiek</i>	535

Wstrząs w okresie okołoporodowym <i>Dorota Ćwiek</i>	538
Standard opieki położniczej w przypadku porodu pacjentki zarażonej wirusem HIV <i>Beata Pięta</i>	547
Udział położnej w prowadzeniu intensywnego nadzoru stanu ogólnego i położniczego rodzącej oraz działań terapeutycznych w stanach zagrożenia życia <i>Dorota Ćwiek, Barbara Zych</i>	557
Intensywny nadzór stanu zdrowia dziecka lub płodu oraz terapia wewnątrzmaciczna i pourodkowa na sali porodowej – udział położnej <i>Barbara Zych</i>	559
Rola położnej w intensywnym nadzorze stanu ogólnego i położniczego kobiety ciążarnej/rodzącej <i>Dorota Ćwiek</i>	565
Poród drogami natury po cesarskim cięciu <i>Ewa Tobor</i>	575
Prowadzenie porodu przedwczesnego i postępowanie z noworodkiem przedwcześnie urodzonym na sali porodowej <i>Barbara Zych</i>	579
Poród martwego płodu i strata dziecka <i>Ewa Tobor, Agnieszka Bień</i>	586
7.10. Identyfikacja czynników ryzyka wystąpienia powikłań okołoporodowych	
<i>Grażyna Iwanowicz-Palus</i>	600
Czynniki ryzyka powikłań okołoporodowych	601
7.11. Opieka nad rodzącą i jej dzieckiem podczas porodu w przypadku współistnienia chorób matki <i>Agnieszka Bień, Bożena Kulesza-Brończyk</i>	604
Nadciśnienie tętnicze indukowane ciążą	605
Cukrzyca ciążowa	611
Konflikt serologiczny	619
Cholestaza wewnątrzwątrobowa ciężarnych	623
Żylna choroba zakrzepowo-zatorowa w ciąży	628
7.12. Organizacja opieki okołoporodowej w warunkach pozaszpitalnych <i>Magdalena Witkiewicz, Barbara Baranowska, Maria Romanowska</i>	636
7.13. Zasady postępowania z ciężarną lub rodzącą biorącą udział w katastrofie, wypadku komunikacyjnym <i>Anna B. Pilewska-Kozak, Katarzyna Kanadys</i>	653
Postępowanie na miejscu wypadku komunikacyjnego	655
Postępowanie z ciężarną po wypadku komunikacyjnym lub katastrofie w warunkach oddziału szpitalnego	659
Resuscytacja krążeniowo-oddechowa ciężarnej	660
Pytania testowe – materiał online do pobrania	663
Skorowidz	665